

Aan:
Algemene Kerkenraad PGE
Diaconie PGE

Betreft:
Inventarisatie van initiatieven op het grensvlak van kerk en samenleving

Datum
31 augustus '06

In de AK vergadering van 20 april jl. is mij gevraagd om bestaande (oecumenische) initiatieven en creatieve ideeën op het grensvlak van kerk en samenleving in Enschede in kaart te brengen.

Bijgaand het resultaat. Het is niet compleet. Een nadere kennismaking met het Maatschappelijk Centrum van het Leger des Heils ontbreekt bijvoorbeeld nog, alsmede de initiatieven van evangelische groeperingen in Enschede (Er zijn signalen dat diaconale betrokkenheid er groeiende is). En er is het nodige dat zich aan mijn oog onttrekt: Individuele kerkleden die geïnspireerd, maar op persoonlijke titel, zich inzetten in tal van organisaties, van buurthuizen tot scholen, en van politieke partijen tot verpleeghuizen. Of mensen die, buiten bestaande kaders om, samen nadenken over vragen van geloof en samenleving.

De beschrijving van activiteiten van afzonderlijke wijkgemeenten stoelt op gesprekken die ik heb gevoerd met sleutelfiguren uit de wijkgemeenten. Het overzicht is niet op alle punten vergelijkbaar. Het geeft wel een beeld.

De inventarisatie¹ bestaat uit twee delen:

1. initiatieven en ideeën in Enschede
2. activiteiten van afzonderlijke wijkgemeenten van de PGE

Ik hoop dat de inventarisatie helpt om prioriteiten te kunnen stellen en om ruimte te scheppen voor- en te werken aan actieve openheid, zoals verwoord in de beleidsnotitie van de AK (2004).

E.J. Veldman

¹ Het lag in de bedoeling alle initiatieven en activiteiten op dezelfde wijze te beschrijven. Maar de regel is de uitzondering geworden. De poging is uiteindelijk alleen terug te vinden in de beschrijving van het 'Verspietersproject' in de wijkgemeente Zuid. Deze wijze van beschrijven heb ik in de notitie gehandhaafd als voorbeeld voor het inzichtelijk maken van een activiteit.

1. INITIATIEVEN EN IDEEËN IN ENSCHEDE

1.1 Caritas Enschede

De Caritas Enschede is de Rooms-katholieke pendant van de diaconale noodhulp in de PGE. *"In problemen? Behoeftte aan advies en goede raad, even een luisterend oor, een verwijzing, wat eerste hulp?"* De Caritas is sinds kort centraal geregeld en is onderdeel van het Rooms-katholieke Parochieverband Enschede. De Caritas Enschede is dagelijks bereikbaar via een centraal telefoonnummer.

Meer samenwerking tussen Diaconie en Caritas biedt mogelijkheden om kennis en gaven op dit terrein te delen.

Voor verdere informatie: www.katholiekenschede.nl/diaconie

1.2 De Heersenhof

"De Heersenhof" is de naam voor een hectare onbebouwde grond aan de Heersenkampweg, aan de rand van de Helmerhoek. Het is eigendom van de fam. Wessels te Glanerbrug. Van hen was het idee om het terrein in te richten als een wandeltuin voor mensen die dicht bij God wilden zijn, niet gehinderd door de haast en het lawaai van alledag, noch door kerkmuren die gelovigen van elkaar scheiden. Met de Gemeente Enschede zijn gesprekken gevoerd over de (on)mogelijkheden van het plan. Inmiddels is de familie verhuisd uit Enschede en zoekt ze naar mensen die het idee verder willen brengen om het uiteindelijk te realiseren. Zo is contact gezocht met het team van predikanten van de PGE. Inhoudelijk ziet het team mogelijkheden: Het (onder begeleiding van vrijwilligers) in cultuur brengen van de grond kan heilzaam zijn voor mensen bij wie er doorgaans weinig uit de handen komt. Werkendeweg kunnen pastorale gesprekken worden gevoerd – De Heersenhof als een vorm van citypastoraat in de open lucht. Als het gebied is ingericht, zal het onderhouden moeten worden. Mensen kunnen er worden rondgeleid. Het Stadsdeelmanagement Zuid ziet mogelijkheden om de Heersenhof startpunt te maken van een wandelroute. De Stichting Het Helmgras (tuinderij) is bereid adviezen te geven over inrichting en onderhoud.

Randvoorwaarden voor de start van het project: Financiën (€ 60000 voor de aankoop van de grond en de bouw van een eenvoudige opslag- en gemeenschapsruimte) – groep vrijwilligers met liefde voor mensen en voor tuinieren – bestuurlijke afdekking – professionele pastorale ondersteuning.

Voor meer informatie: GPO
Ellen Sonneveld
esonneveld@home.nl
Evert Jan Veldman
e.j.veldman@home.nl

1.3 De Wonne

De Wonne is een leefgemeenschap in hartje Enschede. Samen delen is een motto van de Wonne. Het dak, geld, goed en zorg worden samen gedeeld. Wat "minder meer" is een grondtoon van dit "moderne klooster". Gastvrijheid, gebed, bezinning en kringloop-economie zijn kernwoorden in dit huis. Deze worden praktisch gerealiseerd door: het opvangen van mensen in probleemsituaties, het runnen van twee kringloopwinkels en het pogen centrum te zijn voor gebed en bezinning. Dagelijks zijn er vier tijden van gebed en bezinning. De viering op zondagmorgen staat open voor iedereen.

De kerngroep wordt gevormd door mensen die voor elkaar kiezen, na een jaar te hebben meegeleefd. Alle kerngroepleden begeleiden een of meer gasten (+/- 40), die allen een contact buiten het huis hebben met een professionele hulpverlener. De Wonne is in principe een "doorgangshuis". De gasten worden opgenomen in dit grote huisgezin tot ze weer sterk genoeg zijn om hun eigen weg te gaan. Twee gezinnen van asielzoekers wonen er echter al jaren.

Naast de kerngroep en de gasten, is er een grote groep vrijwilligers (+/- 30) die de Wonne maakt tot wat het is geworden.

De Wonne is een begrip in Enschede. Toen het voortbestaan in hartje stad op het spel stond i.v.m. de realisering van het muziekkwartier, steunde de gehele gemeenteraad de Wonne in de wil om in hartje stad te blijven.

Welke bijdrage zou de Diaconie in Enschede kunnen leveren aan het werk van de Wonne – een gemeenschap die leeft in de stijl van de eerste christengemeente (Handelingen 4)?

1.4 Huis van Verhalen

Het Huis van verhalen in Roombeek is een initiatief van de Stichting Pastoraat na Ramp. Na de vuurwerkramp op 13 mei 2000 riepen de huidige PGE en het RK Dekenaat het project "Pastoraat na Ramp" in het leven, voor de duur van vijf jaar. Het project was bedoeld als pastorale bijdrage aan herstel en wederopbouw, aanvullend op het werk dat geloofsgemeenschappen zelf hadden te verzetten. De kerken vormden gezamenlijk een bestuurscommissie, die inmiddels is omgevormd tot een stichting.

Het werk gaat nu verder in een andere vorm als een eigentijds antwoord op de zoektocht van mensen naar de zin van het bestaan: het Huis van Verhalen. De kernboodschap luidt: "In verhalen ligt levenswijsheid en kracht. Daarom worden ze op vele manieren doorverteld. Zo wordt levensvreugde en eigenwaarde gevonden. Dat geldt voor verteller en luisteraar. Een gastvrije en open sfeer is een voorwaarde."

Het Huis van Verhalen heeft drie poten: 1. Methodisch werken met verhalen. 2. Leren herdenken. 3. Presentie in Roombeek.

Deze derde poot is de belangrijkste: "Daar zijn waar mensen zijn en iets laten gebeuren." Dit werk wordt gekenmerkt door onthaasting, trouw, erkenning van de ander en aansluiting op de leefwereld. Zo is "de bolderkar" geboren als een mobiele keukentafel waar mensen even aan konden schuiven en hun verhaal kwijt konden. Zo wordt meegewerkt aan de huisbezoeken van het opbouwwerk, dat creatief op zoek is naar de kwaliteiten die bewoners in huis hebben. Zo is de vrouwengroep van het Roomveldje ontstaan, die in deze sociaal kwetsbare wijk steun en kracht zoeken bij elkaar, bijgestaan door vrijwilligers van het Huis van Verhalen.

Deze derde poot is uitgesproken diaconaal en biedt mogelijkheden als proefpolder voor verdere ontwikkeling van diaconaal elan in Enschede.

Het fysieke huis opent haar deuren aan de Roomweg eind 2006 en maakt deel uit van het Voorzieningencluster

Voor verdere informatie: www.huisvanverhalenenschede.nl

1.5 Nazorg ex-gedetineerden Twente (Next)

Voor mensen die hun gevangenisstraf hebben uitgezeten, is de overgang naar een vrij bestaan groot. Next staat ex-gedetineerden in Twente daarin bij. Via de dienst geestelijke verzorging in een penitentiaire inrichting wordt het contact gelegd op verzoek van degene die zijn / haar straf er bijna op heeft zitten. Next is een soort 'maatjesproject' en de maatjes zijn vrijwilligers. Ondersteuning van de vrijwilligers vindt plaats via regelmatige intervisie-bijeenkomsten. Kennis van zaken is voorhanden en kan geraadpleegd worden.

Jaques van Houte (Enschede) heeft een zending ontvangen van de Remonstrantse Kerk om draagvlak te vinden voor dit werk. Als onbezoldigd pastor is hij betrokken bij Next. Daarnaast is hij adviseur van de landelijke werkgroep justitiepastoraat van de PKN. In deze hoedanigheid zet hij zich in om het project "kerken met stip" te promoten. "Kerken met stip" wil ex-gedetineerden helpen bij hun terugkeer in de samenleving door hun een begin van een netwerk te bieden. De naam is afgeleid van een oud gebruik. Zwervers markeerden het hek of de deurpost van een huis of een boerderij waar ze gratis eten konden krijgen, om lotgenoten te helpen. Een kerk met stip is dus een kerk waarin een 'herstarter' zich welkom en gewaardeerd moet kunnen voelen. Elke stad zou tenminste een protestantse en een katholieke kerk met stip moeten hebben.

Next heeft vrijwilligers nodig om haar werk te kunnen doen. Enschede heeft "kerken met stip" nodig. Ook dit is bij uitstek een diaconaal werkterrein.

Voor meer informatie: ds. Jaques van Houte
i.van.houte@home.nl

1.6 Oecumenisch Citypastoraat (OCP)

Het OCP opende zijn deuren in hartje stad in 1993. Hoewel het Citypastoraat oorspronkelijk werd opgezet als aandachts- en informatiecentrum is het in de loop van de jaren uitgegroeid tot een ontmoetingscentrum/inloophuis waar jaarlijks ongeveer 3000 bezoekers komen voor een luisterend oor, een gesprek en een kopje koffie. Vanwege het oecumenisch karakter is het OCP aangehaakt aan de Raad van Kerken Enschede.

De werkvorm heeft zich bewezen. Aandacht is voor velen een schaars goed. Het aantal bezoekers is in de loop van de jaren sterk gestegen. De AK heeft dit onderkend en zijn bijdrage aan het OCP voor de komende jaren gegarandeerd. Het OCP is een erkende vorm van kerkelijke presentie in Enschede geworden. De dagelijkse werkzaamheden worden verricht door twee (parttime) aan het Citypastoraat verbonden pastores, bijgestaan door ruim 40 goed toegeruste vrijwilligers. Gedurende de openingstijden (maandag t/m zaterdag: 13.00 – 17.00 uur / dinsdag en donderdag: 10.00 – 12.30 uur) zijn steeds twee personen van het Citypastoraat aanwezig.

Een bestuur van zes mensen zorgt voor de randvoorwaarden. De kosten worden betaald uit de gegarandeerde bijdragen van de RK kerk en de PGE, en verder uit particuliere giften, collectes en giften van kerkelijke instellingen.

Voor meer informatie: Oecumenisch Citypastoraat Enschede
Langestraat 51, 7511 HB Enschede
Telefoon: 053 430 61 90
E-mail: info@citypastoraatenschede.nl

1.7 Raad van Kerken Enschede

Verschillende kerkgenootschappen in Enschede, waaronder de PGE, ontmoeten elkaar in de Raad van Kerken. Een van de aandachtsgebieden is gericht op zwakkeren in de samenleving. In samenwerking met afzonderlijke kerken en maatschappelijke organisaties probeert de Raad het werk te bevorderen van werkgroepen en organisaties als het Bondgenootschap Vluchtelingen Enschede, het Oecumenisch Citypastoraat, Gescheidenen in de Samenleving (GIDS), het Huis van Verhalen, het Platform Levensbeschouwelijke Organisatie Uitkeringsgerechtigden Enschede (PLOUE). Een ander aandachtsgebied is de dialoog tussen religies en culturen. De Raad van Kerken maakt werk van het gesprek tussen christenen en moslims in Enschede. Een initiatief dat van harte gesteund wordt door het gemeentebestuur van Enschede. De start is recentelijk gemaakt met een ontmoeting in het Islamitisch Centrum aan de Waalstraat. Andere bijeenkomsten zullen volgen.

Omdat de oecumene centraal staat, ziet de Raad het als zijn taak de samenhang te versterken tussen diverse initiatieven. Onlangs is vanuit deze invalshoek een werkbezoek gebracht aan de St. Egidiusgemeenschap in Antwerpen. Gebed, communicatie van het evangelie, solidariteit met de armen, oecumene en dialoog met andere godsdiensten, zijn de aandachtsgebieden van deze lekenbeweging.

De Raad pleit voor een oecumenische Citykerk, die het gezicht kan worden van de kerken in Enschede, waarbij de voorkeur uitgaat naar de Jacobuskerk.

De Raad van Kerken in Enschede is een platform dat mogelijkheden biedt voor de PGE haar diaconale gezicht meer profiel te geven. Opvallend is het oecumenisch karakter van bijna alle bestaande initiatieven op het vlak van kerk en samenleving in Enschede.

Voor meer informatie: www.raadvankerkenenschede.nl
Gerard Mol
Secretaris Raad van Kerken Enschede
g.mol@12move.nl

1.8 Timon Woongroep Roombeek

Het initiatief voor de Timon Woongroep Roombeek werd genomen door Jetty Siemerink na de vuurwerkcramp van 13 mei 2000 als een teken van hoop voor de toekomst. De doelstelling van de Woongroep is vanuit evangelische inspiratie hulp te bieden aan jongeren die uit de jeugdhulpverlening komen, maar voor wie de stap naar zelfstandigheid nog erg groot is. Deze hulp wordt geboden door in woongroepverband zelfstandige woonruimte aan

te bieden aan de jongeren (meewoners), waarbij de vaste bewoners (kernwoners) met raad en daad de meewoners bijstaan.

Gevoed door ervaringen met vergelijkbare woongroepen in den lande, heeft de initiatiefneemster een aantal mensen weten te winnen voor de ideeën van een Woongroep in Roombeek. Met dat haar plannen meer realiteitswaarde kregen, heeft zij een interkerkelijk bestuur gevormd, waaruit de Stichting Diaconale Hulpverlening is ontstaan. Doel van de stichting is de fysieke realisatie (gebouwen, financiering, bouwpartners, etc.). De verantwoordelijkheid voor de professionele hulpverlening aan de kern- en meewoners wordt 'ingekocht' bij de (landelijke) Stichting Timon te Zeist. Vanwege uniformiteit in juridische modellen over de diverse Timon Woongroepen in Nederland zal na fysieke realisatie van de Woongroep in Enschede (naar verwachting begin 2007) de Stichting Timon in Zeist formeel verantwoording gaan nemen. Lokaal zal dan een adviesraad worden geformeerd, welke overigens geen juridische verantwoordelijkheden draagt, maar wel de Woongroep ter zijde staat (interkerkelijke steun, fondswerving, raad, etc.).

Inmiddels is de groep met kernwoners nagenoeg compleet (3 gezinnen met kinderen, 2 alleenstaanden en één vacante plaats voor een alleenstaande) en is de bouw aan de Walhofstraat in volle gang.

Deelname aan de adviesraad en warme aandacht voor het initiatief zouden een concrete invulling kunnen zijn van de diaconale opdracht van de PGE.

Voor verdere informatie: www.timon.nl
en / of Johan Vegter
diaken Opstandingskerk
bestuurslid Stichting Diaconale Hulpverlening
johan.vegter@hetnet.nl

1.9 Stichting Present Enschede

Na een bezinningsavond over kerk en stad, ontstond vorig jaar een initiatiefgroep uit de meer orthodoxe Gereformeerde kerken in Enschede om handen en voeten te geven aan haar diaconale opdracht in Enschede. De initiatiefgroep maakte kennis met het werk van de Stichting Present Zwolle, zocht contact met leden van andere kerkgenootschappen om het initiatief te verbreden, ten einde te komen tot de oprichting van een Stichting Present Enschede.

De onafhankelijke Stichting Present kent een diaconale aanpak waarbij niet wordt uitgegaan van de vraag maar van het aanbod. Meestal werkt het in het diaconale veld zo: Er is een nood en die moet gelenigd worden. Present gaat uit van capaciteiten die in kerkgemeenschappen aanwezig zijn en die wachten om aangeboord te worden.

Een voorbeeld werkt het best: Een groep in een kerkelijke gemeente (een diaconie, een catechesegroep, een gespreksgroep etc.) besluit dat zij één zaterdag willen besteden aan het opruimen of opknappen van een woning van iemand die het op eigen kracht en met eigen middelen niet redt. Dan zoekt de Stichting Present bij het aanbod een hulpvraag. De Stichting heeft daarvoor contacten met allerhande maatschappelijke organisaties die hulp verlenen (RIBW, woningbouwverenigingen, Leger des Heils etc.). Op deze wijze kunnen mensen iets doen voor een ander, duidelijk begrensd, zonder steeds weer met nieuwe vragen te worden geconfronteerd. Voor mensen met een druk bestaan of voor mensen die vinden niet in de wieg gelegd te zijn voor hulpverlening, dé oplossing om iets voor een mens in de knel te kunnen betekenen. De ervaringen in Zwolle leren dat de aanpak van Present succesvol is – een gat in de markt!

Inmiddels is de Stichting Present Enschede opgericht. Voorlopig op vrijwillige basis zijn twee parttime coördinatoren aangesteld. Zij zullen in kerken bekendheid geven aan de aanpak en de brug slaan tussen het aanbod van groepen en de vraag.

Middels deelname aan het bestuur en het enthousiasmeren van de wijkgemeenten kan het diaconaat in de PGE een impuls krijgen.

Voor meer informatie: www.stichtingpresent.nl
en / of Marjet Deuten
coördinator Stichting Present Enschede
mdeuten@zonnet.nl

1.10 Stichting Voedselbank Enschede

Het initiatief voor de oprichting van de Voedselbank Enschede is genomen door mw. D. Scholten. Om haar heen vormde zich een initiatiefgroep, waarvan ook de PGE deel uitmaakte. In december '05 werd de stichting opgericht en in april '06 is het bestuur geïnstalleerd. De stichting heeft als doel het gratis verstrekken van voedsel en andere levensmiddelen aan personen en gezinnen in Enschede en omgeving die niet zelfstandig in dit levensonderhoud kunnen voorzien.

Zodra er een geschikt gebouw en een startkapitaal voor de te verrichten investeringen en de jaarlijkse kosten beschikbaar is, zal de Voedselbank Enschede van start kunnen gaan. De beoogde start is dit najaar. Het nieuwe gemeentebestuur is bereid het initiatief een duw in de rug te geven door het helpen zoeken naar een geschikte locatie en door het verstrekken van een incidentele startsubsidie.

Ook aan winkeliers, bedrijven, banken, horeca en particulieren wordt financiële steun gevraagd voor de realisering van het doel.

Voor o.a. de samenstelling en afgifte van voedselpakketten zullen vrijwilligers onontbeerlijk zijn. Het werk van de voedselbank raakt aan de oorsprong van het diaconaat (vgl. Handelingen 6: 1 – 7). De steeds grotere tweedeling, waardoor mensen onder de armoedegrens terecht komen, wordt als prioriteit genoemd in het beleidsplan van de Diaconie van de PGE

Voor meer informatie: www.voedselbankenschede.nl

1.11 Vluchtelingenwerk

Ook in Enschede is er vanuit kerken betrokkenheid bij vluchtelingen en asielzoekers. Indirect, vanuit een persoonlijke motivatie, trekken individuele mensen zich het lot aan van een vluchteling(engezin), of ze zijn bijv. als vrijwilliger actief bij Vluchtelingenwerk Enschede. Direct, gedragen door een of meerdere geloofsgemeenschappen, is er het Bondgenootschap Vluchtelingen. Het werd in 2001 opgericht op initiatief van de Raad van Kerken Enschede als antwoord op de moeilijke situatie van asielzoekers in de stad. Het Bondgenootschap werft o.a. fondsen en ondersteunt daarmee twee gezinnen van asielzoekers, die in een schrijnende situatie terecht zijn gekomen.

De Opstandingskerk is betrokken bij een groep van ongeveer dertig vluchtelingen, merendeels Syrisch-Orthodoxen afkomstig uit Syrië. Elke woensdagavond van 19 uur – 21 uur is er een vaste inloop onder de vlag van "taal en ontmoeting", met gelegenheid voor Nederlandse-taallessen, praktische hulp, gebruik van internet, ontmoeting en ontspanning. Daarnaast is er een maatjesproject, waarin afzonderlijke leden van de Opstandingskerk een

relatie opbouwen met een vluchteling(en gezin). In een apart project ondersteunt de wijkgemeente gedurende het jaar 2006 financieel een van de zgn. schrijnende gevallen, die geen gebruik meer mogen maken van de voorzieningen. In de diensten en via Samenspraak wordt aandacht besteed aan achtergronden en implicaties. Een keer per twee maanden komen alle vrijwilligers, die op enigerlei wijze met vluchtelingen en asielzoekers contact hebben, bij elkaar om ervaringen uit te wisselen. Hiervoor worden ook vrijwilligers uit andere wijkgemeenten of parochies uitgenodigd.

De werkgroep Vluchtelingen van de Opstandingskerk stond mee aan de wieg van het Platform Vluchtelingen en Asielzoekers Enschede. Daar treffen individuen, politieke partijen en maatschappelijke organisaties elkaar, die, vanuit verschillende achtergronden, daadwerkelijk betrokken zijn bij vluchtelingen en asielzoekers. Om zo hun belang publiekelijk zo goed mogelijk te kunnen behartigen. Het platform organiseert "de nacht van de vervanging" (asielzoekers slapen bij Enschedese politici) en "Ons Pardon Enschede" (politiek draagvlak in Enschede vergroten voor een algemeen pardon, en daarop vooruit lopen door het regelen van huisvesting en leefgeld).

In het beleidsplan van de Diaconie van de PGE wordt het werkveld "vluchtelingen en asielzoekers" als prioriteit genoemd.

Voor meer informatie: Jan van der Vliet
Wergroep Vluchtelingen Opstandingskerk
jan.vandervliet@hetnet.nl

Bondgenootschap Vluchtelingen
www.raadvankerkenenschede.nl

2. ACTIVITEITEN VAN DE AFZONDERLIJKE WIJKGEMEENTEN VAN DE PGE

2.1 Apostel Thomaskerk (Enschede West)

gesprekspartner: Mw. Wil Brouwer

Uitwisseling Twenthe – Papoea

Vrouwen gaan op bezoek bij vrouwen. Dit uitwisselingsproject is een classisaangelegenheid. Het is begonnen in Haaksbergen. Joke en Frans Weeda waren met hun zendingsachtergrond in Nieuw Guinea de initiatiefnemers. Vrouwen uit Enschede en Oldenzaal deden mee aan de uitwisseling. Nu zijn het vooral vrouwen uit de dorpen in de classis. Wil Brouwer heeft de uitwisseling in '94 op afstand meegemaakt; in '96 en 2000 is ze zelf geweest. De opgebouwde contacten worden goed onderhouden. Er zijn grote verschillen tussen hier en daar. Mensen daar zijn bezig met overleven. Interessant is het intercultureel bijbellezen. Met de grote onderlinge verschillen, ben je daarin elkaars gelijke.

Islam – Christendom

Dit aandachtsveld wordt behartigd door ds. Dick van Zijll Langhout. Er is geen sprake van verworteling in de gemeente.

Oecumene

Er bestaat een goed contact met de parochie van de St. Jan / Heilige Michaël. Al erg lang. Er worden oecumenische vespers georganiseerd in Advent en de Veertigdagentijd (al zeker 23 jaar); Een vrij hechte groep doet mee, maar er is zeker geen sprake van een stijgende lijn. Over en weer hebben mensen elkaar leren kennen. Contacten met het buurtwerk zijn er niet meer. Het opzetten en onderhouden van dit type contacten hangt op personen.

Verhuur van het gebouw

Organisaties in de wijk maken incidenteel gebruik van het kerkgebouw tegen gereduceerd tarief: Vergaderingen van winkeliers, Gemeente Enschede met wijkbewoners, schildersclub. Uit deze verhuur ontstaan soms leuke contacten, bijv. een expositie van de schildersclub in het kerkgebouw.

Verder: Concerten met bezoekers van buiten – VCO school met Kerst – Zonnebloem.

Uitgeprocedeerde asielzoekers

Een paar mensen gaan op bezoek en onderhouden contacten (met bescheiden financiële hulpverlening) – Carola Reinds is de spil. Ook komen enkele asielzoekers naar de kerk. Iedereen trekt dan wel met hen op.

Bentheim

Langdurig contact. Twee keer per jaar wordt er samen een kerkdienst gehouden, afwisselend in Bentheim en Enschede. Incidenteel wordt er een gezamenlijke avond georganiseerd met onderwerp. Ook dit contact hangt aan personen. De laatste keer gingen

20 – 25 mensen mee naar de gezamenlijke kerkdienst in Bentheim. Het contact leeft in kleine groep.

Diaconie

Oogstdienst: fruitbakjes voor de wijk
Kerstattentie voor ouderen (veel ouderenhuisen in Boswinkel)
Sommige diakenen zijn actief in de pastoraatsgroep
Mensen in Nood: kledinginzameling.

Incidenteel: Kerstmarkt of rommelmarkt

Het kerkgebouw staat op een centrale plek in de wijk, bij de winkels. Bij zo'n activiteit komen de mensen wel.

Jeugdsoos / kinderen

De voormalige consistorie is met een bar ingericht. Het is de eigen ruimte van jongeren. Maar de kerk is streng op het gebruik van alcohol. Tot voor zeven jaar waren er clubs voor jongere kinderen. Nu is er alleen nog het kerstbal dat aantrekkingskracht heeft naar buiten – een goede mogelijkheid om contacten te leggen.

Vooruitblik / wens

We moeten meer open zijn naar de buurt. De centrale ligging van het kerkgebouw biedt kansen. Dat gezamenlijke nieuwbouw met de RK parochie niet is doorgegaan, is een gemiste kans. De PR is slecht ontwikkeld.

2.2 Bethelgemeente

gesprekspartner: Mw. Ineke van Dijken

Partnergemeente in Roemenië

De echtgenote van de predikant is afkomstig uit Roemenië. De armoede is er groot. Diaconale hulpverlening: kleding, voedselpakketten, bouw. Er is een werkgroep, die verslag doet van de activiteiten en de betrokkenheid van de gemeente bevordert. Er worden boekenkastjes gemaakt en kaarten verkocht.

Diaconie

Zomer- en winteractie: presentje + bezoek aan de oudsten.
Zegeltjesactie van de Edah: boodschappendozen voor wie het goed kunnen gebruiken.
Adressen via ds. Laseur. Het idee is overgenomen van de Detakerk (kerk en buurt)
Hulpvragen: aantallen nemen toe. Ze komen binnen via ds. Laseur en de diakenen.

Dorcas-actie

Voedselpakketten voor Oost Europa (najaar)

Kaarsenactie

Vlak voor kerst worden kaarsen rondgebracht in de buurt van de kerk met een uitnodiging voor de kerstdiensten. Doel: deelname aan de kerstdiensten. Weinig animo. Weinig effect.

Alphacursus

Een initiatief van de evangelisatiecommissie. Zeven jaar geleden gestart (eerste jaar voor leden van Bethel). PR via krantenberichten, posters en predikant. Deelname wisselt: het ene jaar twee, het andere jaar twaalf. Er bestaat geen coördinatie van aanbod van de Alphacursus in Enschede.

Vooruitblik / Wens

Als diaconie meer naar buiten kijken en redenen. De cultuur is: Zo doen we het altijd. En: Het moet niet te ingewikkeld zijn. Maar de kerk heeft een taak voor de onderkant van de samenleving.

2.3 Detakerk

gesprekspartner: dhr. Arie Scheer

Kerk en Wijk

Een initiatief van de Detakerk, de Oosterkerk en de Goede Herder-parochie. Aanleiding: De wijk Velve Lindenhof kwam negatief in het nieuws: armoede, woninguitzetting, drugsoverlast. Motivatie: bijdrage leveren aan de leefbaarheid van de wijk. In de hele wijk zijn huisbezoeken afgelegd bij alle leden in de kerkelijke kaartenbakken, twee aan twee (oecumenisch samengesteld). Vragen over vroeger en nu, wonen, contacten, zichtbare problemen, mogelijke rol van de kerk in de wijk (verhalen over de hoge drempel van de kerk). Er is armoede, maar hoe wordt het zichtbaar en hoe pak je het aan? De groep is in 2005 gestopt na het huisbezoekproject, maar vergadert nog 1 x 3 maanden. Voor invullen van formulieren huursubsidie en belasting is dhr. Haring (RK) beschikbaar (€ 10 per belastingaangifte). Resultaat: teruggave die voor veel bewoners zeer welkom is. Dit gaat via de wijkraad, waar een goed contact mee is opgebouwd.

Zegelactie

Initiatief van mensen uit deze groep (Ria Smit en Annie Prieshof). Drie jaar nu. Zegeltjes en halfvolle kaarten resulteren in gratis boodschappenpakketten, bestemd voor wie het goed kunnen gebruiken.

Roombeek

Eigen geschiedenis met de ramp. Betrokkenheid bij Pastoraat na Ramp en nu: het Huis van Verhalen. Meerdere vrijwilligers. Ouderling voor Roombeek (steungroep / welkom onthaal / bolderkar). Betrokkenheid van de wijkpredikant

Dorcas-actie

Voedselpakketten voor Oost Europa (najaar)

Mensen in Nood

Inzameling van kleding

Diaconale hulpaanvragen

Incidenteel

Ouderensoos

1 x 14 dagen in de kerk. Enkele keer een kennis van buiten de gemeente.

Vooruitzichten / Wensen

Er is armoede. Maar hoe kom je die op het spoor?

2.4 Kapelgemeente Lonneker

gesprekspartner: dhr. Herman Holtkamp

Jongerensoos De Ruit

De soos heeft zijn wortels in de CJV en bestaat sinds 1938. Hij heeft een eigen bestuur, statuten etc. en een directe lijn met de wijkkerkenraad. De accommodatie wordt gebruikt tegen een bescheiden vergoeding. De soosruimte is open op vrijdag na 18 uur tot 23.30 uur. De leden komen uit alle sociale lagen van Lonneker. Er bestaat een vrij sterke sociale controle, waardoor onsporingen kunnen worden tegen gegaan. Wel is er door de jaren sprake van een golfbeweging in aantallen leden en bezoekers (40 – 80 leden). Toen jongeren uit Deppenbroek de soos ontdekten en voor enige onrust zorgden, is er een pasjessysteem ingevoerd. In leeftijd variëren de leden van brugklassers tot dertigers. Het zwaartepunt ligt bij 17 – 19 jaar. Het dorp is bekend en blij met de jeugdsociëteit – een veilige omgeving voor de jongeren.

Vrouwencontactgroep

De vrouwen hebben elkaar gevonden via creativiteit rond de bazar (handwerken) en daaruit is een band gegroeid. Nu worden er ook voordrachten gehouden en uitstapjes georganiseerd. Samen met de KVG heeft de groep bijv. een kamerlid naar Lonneker gehaald.

De groep komt eens in de veertien dagen op woensdagochtend samen en heeft 35 leden (60 – 80 jr.). De groep heeft twee jaar voorbereidingstijd voor de volgende bazar.

Ouderengroep Lonneker De Heerdstee

Deze ouderengroep, die niet onder verantwoordelijkheid van de wijkkerkenraad valt, maakt gebruik van De Heerdstee. Waarschijnlijk omdat het een ruimte was die geen caféruimte was. Deze groep bestaat al 40 jaar. Er worden eens in de week spelletjes en gymnastiek gedaan (o.l.v. een fysiotherapeut), met wekelijks 25 – 30 bezoekers. De initiatiefneemster is nu 80 jaar. Het is begonnen uit behoefte aan een sociaal moment voor ouderen

Bazar (tweejaarlijks)

Lonnekerbreed wordt de bazar bezocht en doet men mee met het rad van avontuur (bijv. winkeliers). Er wordt over geschreven in de dorpskrant (uitgave o.v.v. de dorpsraad)

Kerst- en paasbijeekkomsten

Deze worden georganiseerd door de Diaconie. De Diaconie gebruikt daarvoor een breder bestand dan die van kerkelijk actieven. Dit bestand wordt ook gebruikt om een bloemetje en een kaartje te bezorgen boven een bepaalde leeftijd. Aan de kerstmiddag en het paasontbijt doen jaarlijks 80 – 100 mensen mee. De predikant is er dan ook bij.

Dorpsraad en dorpskrant

Wekelijks heeft de wijkgemeente een pagina in de dorpskrant. Daarnaast bezoekt een vertegenwoordiging van de KR de nieuwjaarsreceptie van de Dorpsraad. In Lonneker zijn de lijnen kort. Mensen schieten elkaar wel aan in het informele circuit.

Vooruitblik / wens

De gemeente is ontstaan uit de geschiedenis van evangelisatie en zondagsschool. Ds. Overduin is een grote naam, die tot op de dag van vandaag genoemd wordt. De aantrekkingskracht van de gemeente is kleine schaal. De gemeenschap van de Luchtmachtkapel voelt zich er mede daarom thuis. Maar de leeftijdsopbouw baart enige zorgen. Jonge gezinnen bezoeken de kerkdiensten en doen mee aan gespreksgroepen, maar zijn geen dragende krachten. Bijvoorbeeld bij de organisatie van de bazar is maar een enkele jongere betrokken.

2.5 Oecumenische Geloofsgemeenschap Helmerhoek gesprekspartner: dhr. Bé Meerman

Mediant Helmerzijde

Sinds jaar en dag houdt de OGH haar kerkdiensten in het theater van het psychiatrisch ziekenhuis Helmerzijde. Tussen Mediant en de OGH bestaat een samenwerkingsovereenkomst over het gebruik van ruimte en materiaal, en over het voorgaan van de geestelijk verzorgers in de diensten. In de loop van de jaren is er intern bij Mediant en ook bij de dienst geestelijke verzorging veel veranderd. Maar de samenwerkingsrelatie is gebleven.

Deze kleurt ook de inzet. De aanwezigheid van psychiatrisch patiënten bij de diensten is vanzelfsprekend geworden. Er is een groepje vrijwilligers dat de patiënten ophaalt. Sommigen spelen een vrijwilligersrol in de begeleiding van patiënten. Ze gaan op huisbezoek of gaan mee naar de markt. Het is in belang van Mediant. Voor de OGH is het een kerntaak. In de periode van september tot december '06 bezint de gemeenschap zich op haar profiel: Wie willen we zijn? Richten we ons op wijkoecumene en worden we in die zin een gewone wijkgemeente/parochie? Of zien wij een rol voor ons weggelegd in de stedelijke oecumene, om die te stimuleren en daarvan het gezicht te zijn?

2.6 Opstandingskerk

Vluchtelingenwerk

Het vluchtelingenwerk van de Opstandingskerk is beschreven in het hoofdstuk over de stedelijke initiatieven.

Inloophuis

Het inloophuis op zondagmiddag (15 – 17 uur) bestaat ruim vijf jaar. Onderzoek in de buurt Tweckelerveld wees destijds uit dat de zondag m.n. door oudere alleengaanden werd ervaren als lang en leeg. De groep bezoekers (5 – 15 mensen) komt uit Tweckelerveld, maar ook van daar buiten: koffie drinken – een praatje maken – een spelletje doen – een waxinelichtje aansteken. Uit de groep vrijwilligers (+/- 20 mensen) doen er twee per zondag dienst als gastheer/gastvrouw. Twee keer per jaar is er een intervisiebijeenkomst waarin ervaringen worden uitgewisseld en ontwikkelingen gedeeld. De vrijwilligersgroep is oecumenisch van samenstelling (RK Paulusparochie in Tweckelerveld)

Kunst in de kerk

Doorlopend is er kunst in de kerk te zien. Kunstenaars exposeren. Werk van de schilderclub in Tweckelerveld wordt tentoongesteld of van het Bouwhuis. Of eigen werk uit de wijkgemeente (bijv. paasproject rond het Hooglied). Van tijd tot tijd wordt i.s.m. de kunstenaars een verbinding gelegd tussen het werk en de viering van de liturgie op zondag (de Syrische kunstenaar Bassam Alkhouri en de Nederlandse kunstenaar Arpad Szombathelyi)

De Nacht van Tweckelerveld

In juni wordt jaarlijks "De Nacht van Tweckelerveld" gevierd met een wielervedstrijd, een braderie etc. De kerk houdt open huis en schenkt "hemelse koffie veur niks"

Kerst in Tweckelerveld

Samen met de RK Paulusparochie wordt jaarlijks vlak voor kerst "Kerst in Tweckelerveld" georganiseerd met een dienst en een open huis-activiteit (bijv. levende kersstal)

Zomiac

Zomiac staat voor een serie van vijf 'kerkconcerten' per jaar op de zondagmiddag, van 17 uur - 17.45 uur in de Opstandingskerk. De werkgroep Zomiac benadert musici, stelt het programma samen, werft fondsen en verzorgt de PR. De concerten worden bezocht door 75 – 150 bezoekers, uit de wijkgemeente en ver daarbuiten.

Wijkraad Tweckelerveld / Stadsdeelmanagement Noord

Met het oog op de sociale cohesie in de wijk en het afstemmen van activiteiten zijn er korte lijnen naar de Wijkraad en het Stadsdeelmanagement. Een gemeentelid bezoekt de vergaderingen van de Wijkraad.

Commissie school – kerk

Een kleine commissie van drie mensen die de relatie behartigt tussen de wijkgemeente en de basisscholen Anna van Buren in Tweckelerveld en in Roombeek. Aanvankelijk ging het om afstemming van "Kind op Zondag" en "Kind op Maandag," om het lied van de week, op school en in de kerk gezongen, en om een leestafel voor Kerst en Pasen die afwisselend in de scholen en in de kerk kwamen te staan. Met name de vuurwerkcramp heeft de relatie versterkt. Pastorale nabijheid in moeilijke tijden en meedenken in identiteitsvragen in een veranderende samenleving zijn vormen van diaconale betrokkenheid.

Diaconie

De wijkdiakenen zijn betrokken bij veel van bovenstaande activiteiten. Daarnaast coördineert de diaconie voor de wijkgemeente de kledinginzameling voor Mensen in Nood en de voedselactie van Dorcas. De centrale rol van de diakenen bij de voorbeden en de viering van het Heilig Avondmaal accentueert het belang van het diaconaat in de wijkgemeente.

Vooruitblik / wens

Veel werk hangt op enkele personen. Hoewel diaconale initiatieven gemakkelijk een bedding vinden in de wijkgemeente, is de basis smal. De kunst zal zijn om krimp (van de wijkgemeente) en groei (in creativiteit en dienstbaarheid) te combineren.

2.7 Verrijzeniskerk (Enschede Zuid)

gesprekspartner: ds. Richard Vissinga

Het 'Verspiedersproject'

- *Wat was de aanleiding?*

Startzondag 2005 is gesproken over een onderdeel van de door de wijkkerkenraad geformuleerde visie: met een open hart in de wereld staan, "betrokken op onze omgeving"

Gewekt enthousiasme na een gesprek met deelnemers aan het verspiedersproject in de Opstandingskerk (1999 – 2000)

- *Wat was de motivatie?*

Betrokkenheid op de omgeving (visie) vraagt om kennis over de omgeving.

- *Wie nam het initiatief?*

De voorzitter van de wijkkerkenraad en de predikant, namens de wijkkerkenraad.

- *Welk orgaan neemt de verantwoordelijkheid?*

De wijkkerkenraad

- *Zijn er verwachtingen en / of doelen geformuleerd?*

Zicht krijgen op de omgeving

- *Hoe is het één en ander aangepakt (waar, wat, hoe en hoelang?)*

Er is een groep van vijf mensen samengesteld. Zij hebben gedurende het winterseizoen in tweetallen gesprekken gevoerd met Stadsdeelmanagement Zuid, Wijkraad Wesselerbrink, Woningcorporatie Domijn, Bewonerscommissie Het Leunenbergh, Stichting Wijkwelzijn Zuid + Wijkagent/Jeugdagent.

- *Wie hebben er aan meegedaan? Hoeveel deelnemers? Was dit ook (qua omvang) de beoogde doelgroep?*

De wijkgemeente is naar binnen gekeerd. Dit was een nieuw initiatief, dat geen breed enthousiasme heeft los weten te maken. Wel nam de wijkgemeente op deze wijze haar eigen visie serieus. Er werden vijf mensen bereid gevonden het project uit te voeren (waarvan twee uit de wijkkerkenraad: predikant en voorzitter)

- *Wat zijn de ervaringen en leerpunten?*

- Het project zet de kerk op de kaart. Je wordt zichtbaar.
- Informatie over initiatieven op het gebied van samenlevingsopbouw: armoedebestrijding, "Kultuurstraat", "Hotel en route"
- Ervaringen ouderenwerk delen (Kerk en Welzijn Ouderen)
- Flatbewoners ruimen twee keer per week de tuin van de Schalm op zonder te weten wat de Schalm is. (Onlangs de bloemen uit de kerk ontvangen)
- Maak van de Schalm een ontmoetingsplek in en voor de wijk

- *Zijn de verwachtingen uitgekomen?*

Ja, er is meer zicht gekomen op de omgeving.

- *Wat zijn de vooruitzichten?*

De projectgroep heeft zich omgevormd tot werkgroep kerk en buurt. Doel: Meedoen met initiatieven van derden, waar dat mogelijk is. (Wat is effectief? Wat is praktisch haalbaar?)

2.8 Vredeskerk

gesprekspartner: mw. van Bree

Ouderen

De Vredeskerk heeft 1700 adressen, waarvan op 700 adressen Samenspraak wordt bezorgd, en er op zondag 80 mensen in de kerk komen. Het is een kleine vaste kern van ouderen voor wie de kerk belangrijk is. Net als in andere wijken zijn er geperforeerde leden. De

gemeenschap neigt ernaar kliekerig te worden, waardoor de aantrekkingskracht naar buiten en op potentiële nieuwe leden klein is.

Er is Ouderensoos (+/- 20 vrouwen), elke laatste woensdag van de maand. Vlak voor Pasen en Kerst wordt er iets extra's gedaan. Een keer per jaar wordt een uitje georganiseerd.

Oecumene

Twee keer per jaar is er een gezamenlijke dienst met de parochie van de Heilige Hartkerk. Deze waren er al in de tijd van ds.Kolstee. De diensten worden redelijk bezocht. Daarnaast is er de oecumenische dienst in de Jacobuskerk in de week van de eenheid (januari). In de Veertigdagentijd wordt in oecumenisch verband een sobere maaltijd georganiseerd, met een minimale opkomst – een initiatief waar ds. Iemke Epema zich hard voor heeft gemaakt. Verder is er een enkele vrijwilliger uit de gemeente betrokken bij het werk van het OCP.

Vluchtelingenwerk

Een familie van Syrische asielzoekers bezoekt de kerkdiensten. Voorheen kwamen er meerdere asielzoekers naar de kerk, maar zij zijn verdwenen na de sluiting van het AZC op het Diekman.

Uitvaarten

De Vredeskerk staat naast de aula van een uitvaartonderneming. In de praktijk betekent dat een enkele extra uitvaartdienst in de kerk, boven op de uitvaarten van leden uit eigen kring. Het zijn momenten waarop mensen van buiten weer eens of voor het eerst in contact komen met de kerk.

Jaarlijkse openluchtdienst

De jaarlijkse openluchtdienst is populair en wordt goed bezocht, ook door mensen die anders nooit in de kerk komen (bijv. een aantal boeren uit het buitengebied)

Diaconie

Incidenteel stille hulp. De Diaconie organiseert de oogstdienst en is verantwoordelijk voor het wegbrengen van de bloemen uit de zondagse dienst. Er ligt een lijn naar de Werkgroep, die praktische klussen doet rond het kerkgebouw (7 mensen).

Vooruitblik / wens

De vergrijzing is een probleem. De aanwezige jongere generatie draagt de Vredeskerk een warm hart toe, maar heeft onvoldoende tijd beschikbaar om te investeren in de toekomst van deze gemeente en in de openheid naar buiten.